

La Bíblia segons Robert Crumb

El fundador del còmic 'underground' ha publicat la seva versió de les escriptures sagrades

JOAN PIERAS
La Massana

Després de múltiples coquetejos amb la professió, Robert Crumb (Filadèlfia, Pennsilvània, 1943) inicia la seva veritable carrera artística el 1968, tot editant *Zap Comix*, una revista que per a molts constitueix l'inici del còmic *underground* a escala mundial. L'historietista, un individu curiós, simpàtic i extravagant, es converteix en el màxim paradigma del tebeo alternatiu, tot aconseguint ràpidament una popularitat planetària.

En una gran quantitat de publicacions, Crumb crea una mostra variada de personatges, entre els quals destaquen *El Gato Fritz* i *Mr. Natural*. No obstant això, les obres més atractives de la seva extensa producció són aquelles en què toca aspectes autobiogràfics, especialment quan narra els seus problemes en el tracte amb les dones.

Després d'invertir quatre anys de la seva vida en la preparació, documentació i realització d'aquest treball, Crumb, que és un agnòstic confés encara que criat en el si d'una família catòlica, ens dona les claus que el van portar a tal monumental empresa en la introducció del llibre. Les seves manifestacions són extraordinà-

riament significatives. "Jo, R. Crumb, l'il·lustrador d'aquest llibre, he intentat el millor que he pogut reproduir totes i cadascuna de les paraules del text original, extret de diverses fonts, inclosa la versió del rei Jaume, però sobretot la recent traducció de Robert Alter *The Five Books of Moses* (2004). En certs passatges, si creia que les meves paraules podien aclarir el sentit del text, he realitzat una interpretació pròpia, però m'he controlat i no m'he permès gaire sovint tal exercici de creativitat, deixant la de vegades enrevesada vaguetat del text abans que tragar amb un text tan venerable. Totes les versions en historieta de la Bíblia que he vist contenen passatges de narrativa i diàlegs completament refets en un intent d'alleugerir i modernitzar les velles escriptures. I, tot i així, aquestes bíblies clamen creure que són la paraula de Déu o que estan inspirades per Déu mentre que jo, irò-

nicament, no crec que la Bíblia sigui la paraula de Déu, sinó les paraules dels homes. No obstant això, és un text poderós amb moltes capes de significat que aprofundeixen en el nostre inconscient col·lectiu, el nostre inconscient històric, si així ho preferiu [...]"

AUTOR

En el pròleg del llibre demana disculpes per si algú se sent ofès

TEMPS

L'artista ha hagut d'invertir quatre anys de feina per enllestir l'àlbum

En el pròleg, Crumb continua: "Si la meua interpretació literal i visual del Gènesi ofèn a alguns lectors, cosa que sembla inevitable considerant que el text és reverenciado per molta gent, només puc dir en la meua defensa que m'he aproximat a ell com un treball merament il·lustratiu, sense intenció de ridiculitzar res ni fer bromes visuals. Dit això, sé que no puc agradar-li a tot el món [...]"

Robert Crumb, un dels cinc fills del militar de carrera Charles V. Crumb, va créixer en un ambient catòlic i conservador. El seu interès pel còmic es va despertar molt aviat gràcies al seu germà

Un individu particular al sud de França

El 1991 Robert Crumb es va instal·lar amb la seva parella al sud de França. L'any següent, la seva obra va ser objecte d'una important exposició en el Festival del còmic d'Angulema. El 1994, Terry Zwigoff, vell amic de Crumb, va dirigir un documental sobre la seva vida (*Crumb*, 1994), en què tant l'artista com els seus familiars van col·laborar amb absoluta entrega, i que és un document indispensable per conèixer les seves peculiars obsessions i el seu entorn familiar, marcat per l'educació repressiva dels seus pares i les malalties mentals que van anar desenvolupant els seus germans. Tot i ser un dibuixant de gran reconeixement internacional la seva producció artística ha estat sempre fora de la gran indústria. L'edició en castellà de la seva nova publicació ha aparegut publicada a l'editorial La Cúpula, on surten habitualment els seus llibres i novel·les gràfiques.

gran, Charles, el qual, a més de prestar-li *comic-books* d'E. C. Segar, Carl Barks i Walt Kelly, entre d'altres, li imposava l'obligació de dibuixar constantment. Robert i els seus germans van produir aviat els seus propis còmics (*Foo*, *Crumb Brothers Almanac*), que venien pel veïnat. El 1956, Robert va descobrir la revista *Mad*, i va quedar fascinat per dibuixants com ara Harvey Kurtzman, Basil Wolverton i Bill Elder.

L'octubre del 1962 es va traslladar a Cleveland, Ohio, on va trobar feina dibuixant targetes de felicitació per a l'empresa American Greetings Card Company. Allí va conèixer, el 1964, la que es convertiria en la seva primera dona, Dana Morgan. El 1965 va realitzar alguns treballs per a una revista, *Help*, dirigida per Harvey Kurtzman.

Encoratjat per la reacció favorable que van trobar alguns dibuixos seus publicats en *fanzines* *underground*, va decidir el 1967 traslladar-se a San Francisco, en ple auge de la psicodèlia i el *flower power*. Allí va editar el primer número del seu *fanzine* *Zap Comix*, a començament del 1968. Aquesta publicació es considera l'acta de naixement del còmic *underground* nord-americà. La seva visió de la Bíblia ha acaparat l'atenció a tots els mitjans.